

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. —
 Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
 Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.
 Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
 pust. — Za odgovor je priložiti znamko.
 Telefon številka 118.

Eno leto — „Dan“.

Vendar enkrat smo prišli tako daleč, da se najširše mase našega ljudstva interesirajo za javna vprašanja.

Kdor je imel eno leto opraviti v uredništvu »Dneva«, ta vidi, da ga ni skoro kraja na Slovenskem, kjer bi »Dan« ne imel svojega prijatelja. Nešteto rokopisov, ki prihajajo dan za dnem na »Dan«, so živa pričča, da slovenskemu narodu ni potreba obupati, ker ima dovolj živosti, odporne sile in čilih ter požrtvovalnih narodnih delavcev, ki jim je preko zagrizenosti strankarstva korist naroda prva.

Kako potreben je »Dan«, je izkazal ravno čas zadnje vojne Jugoslovanov proti vsekaki tiraniji jugoslovanskih narodov. Naše ljudstvo hoče odkrite in jasne besede; hoče odločne sodbe! In »Dan« je pisal z veseljem maščevalno pesem jugoslovanski narodov Turkom za Kosovo polje; pisal je iz srca vsakega Jugoslovana, kajti oženj, s katerim so šli naši jugoslovanski bratje v boj, je tlel in kričal že 500 let po maščevanju: in po 500 letih smo Jugoslovani začutili, da ni še konca onih dni, ko bomo tudi mi svobodni!

»Dan« hoče odločno pisati proti vsaki turčinski tiraniji, proti vsem krivicam in krivcem tudi izven Turčije. Tudi mi smo potrebni osvoboditve!

»Dan« ni organ nobene politične stranke, zato je prost in svoboden ter mu ni potreba imeti nobenih ozirov ne do oseb, če to zahteva korist slovenskega naroda in najmanj pa ozira do mnenja nam vedno neprijaznih vladnih krogov.

In prav v zadnjem času smo lahko spoznali, da se je korist našega naroda hudo križala s stremiljenji krogov, ki hočejo po silah naš narod voditi; zato v takih trenutkih tembolj lahko cenimo neodvisen list in edino pravi glas o vseh dogodkih, s katerim je »Dan« poročal o položaju in naših koristih na jugu.

Kot neodvisen političen dnevnik je postal »Dan« splošen slovenski dnevnik, ki združuje vse Slovence — preko deželnih mej — k narodnem boju, na tradicionalnem programu Velike Slovenije.

Ko se poleže vihar, da nam ne bo potreba stati samo na braniku naših skupnih jugoslovanskih interesov, se povrnemo k našemu narodnemu, domačemu delu, da jih spravimo v sklad in se pečamo z našimi narodnimi razmerami v okrilju in kot del jugoslovanske celokupnosti.

Le če bomo poedini narodi krepki v jedru in zdravi, bo zdrava v podlagi Jugoslavija!

Zato moramo vztrajno i nadalje braniti našo severno mejo proti nasilnim Nemcem, ki kot Turčin s pomočjo vlade in državno-vodilnih krogov hočejo zatirati in iztrebiti našo narodnost na Koroškem in Štajerskem; anarhiji, poškodbi albaniskemu divjaštvu nad Srbi pod patronanco turške vlade, ki je zavladala pod sedaj še vodilno stranko na Kranjskem, mora »Dan« pripraviti za prihodnje volitve v letu 1914 tla za smrti udarec; v Trstu mora biti leto 1913 zopet leto zmage Slovencev in pri predstojajočih volitvah v mestni svet moramo izpričati, da je Trst slovensko-jugoslovanski; na Gorškem si moramo osvojiti zopet Gorico in v Istri mora pasti kamora v Pulju in mora Istra v svoji narodni barvi napredovati v sedanji smeri, da ja ne bo dala izbiti s prvega mesta programa narodne točke in jo po stremiljenju gotovih krogov ne pusti podvreči točki konfesionalnega internacionalizma.

»Dnevoji« prijatelji so pričča, da ideje »Dneva« zmagaajo, kajti ravno oni so širili glas »Dneva« med narodom, da je »Dan« tekmo vojne dobil mnogo novih simpatij in nad 4000 novih vnetih prijateljev in naročnikov, tako da je v teku enega leta naraslo število iztisov, v katerih se tiska »Dan« na 7000. To je pojav v žurnalistiki, ki ga ni mogel zaznamovati noben slovenski strankarski list; le »Dan«, kot neodvisno glasilo slovenskega naroda, se je mogel povzpeti na to stopnjo in smo prepričani, da bo s pomočjo svojih prijateljev dosegel še višjo stopnjo in bo čez leto dni dosegel vsaj 14.000 iztisov, kar bi za slovenske razmere pomenilo zmago političke zrelosti.

Ponosen je pa »Dan«, da se ga oklepajo najširši sloji. Ne-le meščanstvo, v prvi vrsti v delavstvu in kmetskem sloju ima svojega zvestega odjemalca, zato smo prepričani, da doseže v kratkem času zmago svojih ciljev in pripori slovenskemu narodu svobodo in boljše čase, kajti že tekmo prvega leta se mora priznati, da je v marsikaterem kraju pripravil preroleno življenje.

Dan zmaga slovenskega naroda bo pa dan zmaga »Dneva«, zato prijatelji: Na delo za »Dan«!

Položaj na Balkanu.

NOVE FANTASTIČNE BAJKE O AFERI PROCHAZKA.

Frankfurt, 29. decembra. »Frankfurter Zeitung« prinaša sledečo fantastično bajko drugega Kavasa avstroogrškega konzulata v Prizrenu o aferi Prochazka: Konzul Prochazka je uredil v svojem konzulatu bolnišnico za ranjene Albance. Dne 4. novembra so se pojavile prve srbske čete v mestu. Vhod se je izvršil v popolnem redu. A ni dolgo trajalo, ko smo čuli v konzulatu pokanje pušk in praskanje mitraljez. Prochazka je zavpil: »To je izdaja. Vi streljate na bolnike.« Hotel je zapustiti hišo in pozvati srbskega poveljnika k redu. Komaj smo ga zadržali. Konzul mi je ukazal, naj odprem vrata in spustim v hišo begunce. Kmalu sta bila konzulat in vrt polna beguncev, ki so bili priča največjih grozot. V konzulatu so se nahajali razven konzula dva tajnika, neki Nemec, neki italijanski trgovec, dva Kavasa, dva avstrijska trgovca, 22 ranjenecv in 18 meščanskih rodbin. Vrh tega je bila cela vrsta gospodov, ko so delovali kot bolniški streljaji in več otrok. Kar se je del srbske pehote nenadoma razvrstil pred konzulatom. Srbski poveljnik je hotel prositi Prochazko, da sprejme njegove ranjence pod streho. Razen tega je hotel preiskati konzulat, da razkrije izdajalce. Prochazka je odgovoril, da je konzulat poln težko ranjenih, nakar mu je srbski častnik odgovoril, naj albanško blago pomeče na cesto. Prochazka je odvrnil, da je teren nevtralen in da je na zgradbi izobešena avstrijska zastava in znak »Rdečega križa«. Srbski častnik mu odgovori: Čemu toliko nepotrebnih besedi. Zapo-vedujem: Odkrijte vrata. — Prochazka ni dal nobenega odgovora, ampak se je umaknil v svojo delovno sobo. Častnik je nato ukazal svojim vojakom, naj s silo odpre vrata. Srbi so kmalu po vstopu v konzularno poslopje vrgli v blato avstrijsko zastavo in znamenje »Rdečega križa«. Albanske rodbine, ki so se nahajale v konzulatu, so bile umorjene, nekatere so Srbi celo silno mučili. Z ranjenci se je rodilo enako. Srbski vojaki so masakrirali ženske in otroke, potem ko so jih nosili. Konzul je sicer prote-

stiral proti temu postopanju, a Srbi so se mu smejali. Konzulu in konzularnemu osebju se ni nič zgodilo. Prvi Kavsa je bil sicer ubit, a ta je proti dovoljenju konzula streljal na srbske vojake. Arhiv je bil popolnoma uničen, denar in dragocenosti ukradene. Konzulu je bilo zabranjeno pisati in pošiljati šifrirane brzojavke. Konzul, njegovi tajniki in jaz smo bili odvedeni v srbski tabor kot vjetniki. Prochazki in meni se je končno posrečilo pobegniti, nakar sva 14 dni preživela med vernimi Albanci. Naenkrat sva dobila sporočilo od beguncev, da naju išče neki gospod z Dunaja, najbrže konzul Edel. Tedaj sva odšla v Prizren, kjer so naju sprejeli z vojaškimi častmi. Vojaške oblasti so zahtevale od Prochazke, da podpiše neko izjavo, v kateri se je navajalo, da se mu ni ničesar žalega pripetilo in da ga pri njegovem odhodu ni nihče oviral. Če je konzul to podpisal ali ne, ne vem.

Dunaj, 29. decembra. Tukajšnje zunanje ministrstvo najodločneje dementira resnicoljubnost poročila drugega Kavasa avstrijskega konzula v Prizrenu, ki so izšla v »Frankfurter Zeitung«.

CAR FERDINAND V BUKAREŠTU.

Sofija, 29. decembra. Kakor se v tukajšnjih dobropoučenih krogih zatrjuje, odide car Ferdinand v najkrajšem času na obisk k kralju Carolu v Bukarešto, da dovrši delo dr. Daneva. Dr. Daneva mislija je imela samo namen, za ko- nečni sporazum pripraviti teren, dočim hoče delo dokončati kralj sam.

OKUPACIJA DOBRUDŽE PO RUMUNSKI.

Sofija, 29. decembra. Bolgarska posadka v Dobrudži je dobila ukaz, da se mora pred rumunskimi četami, ki bodo v kratkem stopile v Dobrudžo, mirno umakniti. Dobrudžo bodo Bolgari najbrže prepustili Rumunski, da se ji tako omogoči vstop v balkansko zvezo.

GRŠKO - TURŠKA VOJNA.

Köln, 29. decembra. »Kölnische Zeitung« najodločneje dementira vesti, da je ob priliki zadnje pomorske bitke v Egejskem morju padlo na turški strani 37 častnikov in vojakov z nemške križarke »Göbben«.

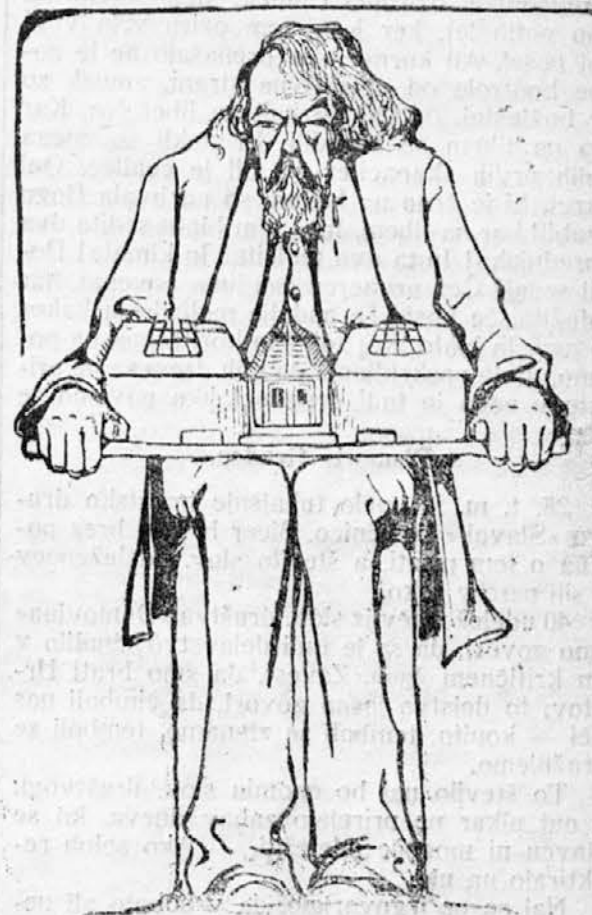
PRVI VLAK SOLUN - BELGRAD.

Solun, 29. decembra. Danes je krenil prvi direktni vlak iz Belgrada v Solun s čisto srbskim materijalom.

SKRAJNO KRITIČNA SITUACIJA. VOJNA ALI MIR?

London, 30. decembra. V političnih krogih presojajo položaj skrajno pesimistično. Mirovna konferenca namreč ne obeta prav nobenega uspeha. Turčija je dala svojim pooblaščenim navodila, naj vztrajajo na svojem stališču glede Odrina ter naj izjavijo, da Turčija nikakor pod nobenim pogojem in za nobeno ceno ne odstopi Odrina. Na drugi strani pa imajo balkanski delegati povelje, naj brez odlaganja prekinejo mirovna pogajanja, čim se Turčija ne uda na vsej šrti. V tem slučaju bodo delegati zavezniških držav premirje odpovedali na štiri dni. Balkanske države so na zopetni izbruh vojne popolnoma pripravljene. Bolgarska je poklicala pod orožje vse novince, tako pa je spravila iz okupiranih dežel pred Čataldžo vse vojaštvo kar se ga neobdno ne potrebuje v dotičnih krajih. Tako je n. pr. odšlo iz Soluna vse bolgarsko vojaštvo pred Čataldžo razen dveh bataljonov, ki še ostane v Solunu. Nemški listi pišejo, da je vprašanje glede Albanije med velesilami že rešeno.

Slovenska umetnost

ob koncu leta 1912.

Temu pa ni tako. Prav glede albanškega vprašanja obstoje med trojnimi sporazumi in med trozvezo ostri konflikti. Trojni sporazum hoče takozvano Malo Albanijo, dočim zahteva trozveza — to se pravi Avstro-Ogrska, da se Albaniji priklonijo Debar, Prizren, Peč, Djakova, Janina in Bitoli.

Dunaj, 30. decembra. Med tripelentento in trozvezo obstojajo glede rešitve balkanskega vprašanja nove difference, ki se v glavnem osredotočujejo v albaniskem vprašanju. Tripelententa zavzema stališče, da naj postane Albanija avtonomna pod sultanovo suvereniteto. Isto-tako naj prihodnji Albaniji pripadajo le oni deli, ki so zgodovinsko in etnografično resnično popolnoma albanški. Tripelententa je naziranj — in to naziranje se sklada z Balkansko zvezo, da naj pridejo pod države Balkanske zveze Debar, Prizren, Peč, Djakovica, Janina in Bitoli. Samo ob sebi razumljivo je, da pride v območje Balkanske zveze tudi Skader.

Slovenska zemlja.

Iz Radovljice.

Odkar ima v našem mestu zopet častiti kaplan prvo besedo, to se pravi, da sede pri občinskih sejah sami klerikalci, deluje vse nekam tiho in skrivnostno. In ne samo tu; tudi Mestna hranilnica polagoma zavija vse v neko opasno meglo. Večino v direktoriju imajo koritarji ali kima-vcji in glavni uradnik, ki zopet steza roke po vaje- tih, da bi vozil, kakor njemu prija, ni nič drugačen. Če je kaj razlike, je v tem, da je za nekaj stopinj slabši z ozirom na njegov netopirski značaj. Mogoče meni, da bo zopet lahko pro- longiral menice na svojo pest, kakor je bilo v

čokat, z bikovim vratom, ogromnimi rokami in živinskim obrazom, obrobjenim s kuštravo brado.

To bitje se je zdelo v vseh potezah izraz brutalne moči.

Po možu si je začel Lojola ogledovati sobo. Glavni okrasek te sobe je bil velikanski kamin, v katerem se gorela ogromna polena. Zdelo se je, da je mojster Ledu zmrljiv. Pred kaminom je stala lesena klop s hrbi- tiščem.

Sredi sobe je bila miza, kjer so se valjali ostanki Ledujeve večerje.

A tisto, kar je priklepalo v tej dvorani me- nihove poglede z neodoljivo silo in ga pretre- salo s čudnim, mučnim občutkom, so bile stene.

Te stene so bile pobarvane rdeče kakor volovska kri.

Človek bi bil dejal v resnici, da so poma- zane s krvjo.

Kroginkrog sobe je šla istotako rdeča po- lica z žebli, zabitimi v enakomerni razdalji.

In na teh žeblih je visela množica snažno negovanih in vzorno urejenih orodij; svetila so se v luči, in plapolajoči ogenj v kaminu jih je obilval z rdečimi bliski.

Tu si videl imenitno zbirko sekir.

Videl si prave orjakinje te vrste, z dvojnimi rezilom; videl pa si tudi majhne, a zato masl- vne in težke.

Poleg njih so visele klešče vseh velikosti, kladiva čudnih oblik, meči s širokimi klinami.

Vse to se je pošastno lesketalo v svojem rdečem okvirju.

Možakar je gledal svojega gosta od strani, z izrazom nekakšne plahe boječnosti v očeh.

Potrpežljivo je čakal, da konča svoj ogled.

Nazadnje so se vrnile Lojolove oči k moj- stru Leduju.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

»Pa to še ni vse,« je povzel Kokardar.

»Ohe!« je dejal Trikot ironično. »Ali sta nemara pogruntala, kako bi vlomili v kak bogat samostan?«

»Tega ne!«

»Ali pa sta se naučila kovati denar kakor kralj francoski?«

»To še manj, toda poslušaj! Za prijatelja gre, za brata, čeprav ni naš človek.«

»Kdo je to?« je rekel Trikot in namršil obrvi.

»Lantné!«

Trikot je nekoliko pobledele; obrvi so se mu strnile še bolj.

»Ah, da,« je rekel, »ta pa, ta, bratec naš! No, kaj?«

Kokardar je podrobno popisal ekspedicijo, ki se je bila tako sijajno posrečila njemu in Fanfariju.

Izpustil ni ničesar, razen tega, koliko sta dobila pri menihih. Posebno pa je povdarjal besede, ki jih je bil prestregel.

Trikot je poslušal z globoko pozornostjo.

»Vse to se mi zdi kaj malo važno,« je rekel naposled.

»Ti torej meniš, da je brez pomena, obve- stiti Lantnéja?«

»Tega ne pravim! Stori, kakor se ti vidi. Pravim samo, da se mi zdi vsa reč jako ne- znatna. Z Bogom. Opravka imam zunaj.«

To reki je Trikot vstal, obšel počasi go- stilniško sobo in stobil nato na ulico.

»Zlomka,« je rekel Kokardar, »jaz pa le nisem takih misli kakor Trikot.«

»A vseeno, Trikot je pametna glava.«

»Prekanjenec je, a ne nezmisljiv, in rekel bi, da se to pot moti. Poidiva k Lantnéju in po- veljva mu, kako in kaj.«

Bralec ve, da je šel Lojola, odhajaje iz za- gate, v nasprotno stran kakor meniha Tibo in Luben, to je, proti univerzi.

Kmalu nato je pa zavil na desno in krenil proti Seni, bližaje se Malemu šatletu.

Lojola je stopal počasi, s sklonjeno glavo.

Premišljal je.

Odkar je bil iztisnil slabotnosti Franca I. povelje za aretacijo Štefana Doleta, je imel vso glavo polno skrbi, kako bi boljše in popolneje izvršil svojo pobožno nalogo. In vzletil zdaj, ko je imel v rokah pooblastilo, da sme početi z Doletom, karkoli se mu zdi primerno, ni ve- del, kaj bi ukrenil najprvo.

Edino je bilo doslej to, da se je zglasil tisti dan v Konsjeržiji in obvestil mojstra Lema- huja, da bo drugi dan posetil jetnika.

Obenem mu je pokazal povelje s kraljevim podpisom.

Nato mu je zastavil o Doletu več vprašanj, in Lemahu je odgovarjal, kakor je vedel in znal.

Odhajaje je omenil Lojola kratko:

»Za poset, ki mu ga hočem napraviti, bi bilo dobro, da preselite jetnika v spodnjo ječo.«

»To se zgodi, prečastiti oče,« je odgovoril Lemahu.

Lojola se je še malo obotavljal, nato pa je dodal:

»Morda privedem nekoga s seboj.«

»Sami ali brez spremstva, zmerom boste dobrodošli, prečastiti.«

»Saj res, ali je v Konsjeržiji kaka mučil- nica?«

»Kaj pa, da je! In še bogato opremljena z vsem najmodernejšim!« se je pihalil Lemahu ponosno.

»Dobro, dobro!« je rekel brezbrizno Igna- cij De Lojola.

Spremimo zdaj meniha na njegovem noč- nem izprehodu.

Rekli smo, da je premišljal.

Lojola je ugibal, kakšna vprašanja naj za- stavi drugi dan Štefanu Doletu in kakšna pri- znanja bi bilo dobro doseči; tako si je metodič- no pripravljaj program svojega nameravanega razgovora z jetnikom.

Ura je bila devet, ko je zavil Lojola v uli- čico blizu malega Šatleta in se ustavil pred eno- nadstropno hišo precej revnega lica.

Vzdignil je železn kladivo, pritrjeno na vratih — masivnih hrastovih vratih, na debelo okovanih z železom in obitih z ogromnimi žeb- li.

Odprla se je majhna linica.

»Kaj želite?« je vprašal osoren glas.

»Z mojstrom Ledujem bi rad govoril.«

»Kdo ste?«

»Kdo sem, vas nič ne briga. Govoriti ho- čem z mojstrom Ledujem, po kraljevem na- logu.«

Linica se je zaprla.

Lojola je slišal rožljanje zapahov in verig, ki jih je odpenjal stanovalec. Nazadnje so se vrata odprla.

»Vstopite!« je rekel mož.

Lojola je vstopil in se znašel na mostovžu, na koncu katerega so se mu odprla vrata v prostorno dvorano.

»Kje je mojster Ledu?« je vprašal menih.

»To sem jaz!« je rekel možak.

Lojola ga je pogledal.

Bil je mož svojih petdesetih let, majhen,

onih lepih časih. Mogoče bi ta mož rad malo »spekuliral«? Recimo, da se kupi brez vednosti in pooblaščenja direktorija posestvo na svoje ime za hranilnico! Če bi kazalo, da je izguba, se ga naprtil hranilnici, če kaže dobiček, se ga pa obdrži zase in spravi svetle groše. In, recimo, da se med uradnimi urami opravlja notarske posle proti mesečni plačl Pomislite, kam to meji? Zavod je, po domače rečeno, opeharjen za gotov delavni čas, katerega mora plačati, Sicer je to racionalno izrabljanje časa, ampak noben smrtnik ni zmožen, da bi služil dvem gospodarjem v tistem času, v enem in istem trenutku. Zato vprašamo, če je to mogoče, in v koliko je ta praksa pravilna. — In še nekaj, kar kaže v pravi luči ta slavni direktorij. Neki splošno spoštovan naprednjak je bil dekretiran po posebnem sklepu za oglednika, oziroma cenilca, nepreklicno za dobo petih let, ker je v tem oziru vrlo vršil svoj posel. Ali koritarji ne prenašajo ne le nobene kontrole od objektivne strani, ampak so kar božjastni, če duhajajo kakega liberalca. Kar lepo na tihem so naredili. Privlekli so enega svojih prvih »kapacitet« in bil je cenilec. Oni dekret, ki je črno na belem, so pa hvala Bogu pozabili na tihem. In v tem blatu sedita dva naprednjaka! In ta dva molčita! In kimata! Dovolj sedaj! Čez primeren čas jima povemo, kar zaslužita, če bosta še nadalje molčala in kakor oni mešala blato. Kot tlažilo koritarjem pa povemo, da je poskrbljeno, da njih drevesa ne prirasto v nebo in tudi drugim lahko povemo še več.

Pismo iz Grada.

25. t. m. je imelo tukajšnje hrvatsko društvo »Slavulje« božičnico. Sicer bi bilo brez pomena o tem pisati, a število slov. udeležencev mi sili pero v roko.

40 udeležencev iz slov. društva »Domovina« jasno govori, da se je tudi delavstvo zbudilo v tem kritičnem času. Zvest, da smo brati Hrvatov, to dejstvo jasno govori, da čimbolj nas tlač — kopito, tembolj se zbujamo, tembolj se združujemo.

To število naj bo opomin slov. društvom, da naj nikar ne prirejajo zabav dneva, ko se delavcu ni mogoče udeležiti. — Ako sploh reflektirajo na nje.

Naj se ne izgovarjajo, da v soboto ali nedeljo ni mogoče dobiti prostorov. Le začasa se je treba preskrbeti.

Letošnje slov. prireditve stoje sploh pod kritičnim položajem, ker se čuti v splošnem kakor pri posameznih denarni krizi. Vsi delci tega smo še bolj navezani drug na drugega.

Ko smo v pozni uri zapustili zabavo, smo šli v prijetni zavesti, da smo se par ur prav prijetno zabavali z brati. Črtomir.

DNEVNI PREGLED.

Izprememba pri »Dnevu«. Prvotno smo nameravali izpremeniti obliko »Dneva« po vzorcu deglih listov. Oblika lista bi bila za pol manjša, a bi redno obsegal list osem strani. Ta oblika bi bila posebno pripravna za vnanje gostilne po deželi in bralce na ulici ali kupovalce po tobakarnah. Vendar se je pokazala tehniška ovira, ker v tako kratkem času ni bilo mogoče prirediti stroja, da bi bil list rezan. Nerezan list bi bil pa zelo neprilичen za odjemalce po tobakarnah, ker bi ga na gorenjem robu morali rezati na ulici. Zato smo za eno leto to obliko lista morali opustiti, pač pa smo upeljali v list več in ožje kolone. S tem je list postal veliko preglednejši in bo za bralce bolj pripraven. Vsi večji ameriški listi imajo zelo ozke kolone. To je pa le začetek, ker hočemo še v drugem oziru delovati za izpopolnjevanje »Dneva«.

Zmaga lahko zaključimo »Dan« ob koncu svojega prvega leta. Pred letom je nastopil »Dan« kot neodvisen list v »Učiteljski tiskarni« namesto »Jutra«. Ta boj so mnogi napačno razumeli in so ga pripisovali nekimi intrigam. »Dan« je zato imel nekaj nasprotnikov. Tekom leta pa so se lahko prijatelji in nasprotniki prepričali, kje je bila resnica in pravica. Tiskarna ni smela in ni mogla kriti deficite za tuje podjetje. Ker pa se je v Ljubljani pokazala nujna potreba, da imamo neodvisen jutranji dnevnik, se je tiskarna odločila za »Dan«. Imela je pri tem najboljši namen. Tudi se ni ustrašila stroškov, da je nudila vsem primeren in zabaven list. Boji preteklosti so danes poravnani, mi smo na čistem in po-

demo svojo pot naprej. Predsodki, ki so jih hoteli natveziti nekateri naši nasprotniki, so izginili. Nismo imeli vzroka mnogo pojasnjevati — javnost je sama sodila. Stojimo skupno z našimi sodelavci, naše delo leži odkrito pred javnostjo. Nimamo nikakih skrivnosti — list je tu in govori sam o sebi. Želimo, da bi zasvetil po vsej slovenski domovini — dan.

Jutri izide »Dan« na 8 straneh navadne oblike. Tako izpolnimo za prvi dan v polni meri svojo besedo. Pridejano bo listu humoristična priloga, ki bo podajala pregled o preteklem letu. Širite »Dan« med svojimi znanci!

»Svobodna Misel«. Izšel je 5.—6. zvezek »Svobodne Misli« z bogato vsebino. Prinaša tudi obširno poročilo o monakovskem kongresu.

Škof Flapp. Naša domovina je vilajet, v katerem si množe svoje premoženje tuji mogočnjaki. Tak je bil tudi poreški škof Flapp, ki je bil znan kot hud Italijan. Njegova oporoka kaže, da se škofom pri nas ne godi slabo. Pokojnik je zapustil milijon kron za štipendije bogoslovcem po 300 K na leto; najmanj polovico teh ustanov morajo dobiti italijanski bogoslovci. Legati znašajo 278.000 kron, med njimi 40.000 K sorodnikom. Ustanova 50.000 K je določena za podporanje ubogih in bolnih duhovnikov poreško-puljske škofije. Ob obletnici smrti se bo razdelilo po 200 K med mestne reveže. Flapp je bil Italijan — pred vsem Italijan — potem šele škof — to je tudi povedal. Slovenci so mu bili neprijetni. Vlada bi morala vedeti, da ravno na jug spada mož, ki ni proti narodu, kateremu mora biti dušni pastir. Radovedni smo, če se bo pri njegovem nasledniku to upoštevalo. Imamo žalostne skušnje. »Edinost« piše o tem: Odkar je prišel dr. Flapp v Poreč, je bilo vse narodno življenje in snovanje v škofiji poreško-puljski kakor ukovano v železne okove! Čustva, ki jih zbuja to spomini v naši duši, so tako grenka in trpka, da nam niti v tem trenutku, ko leži pokojnik na mrtvaškem odru, ni možno ločiti pokojnega človeka, tudi ne pokojnega cerkvenega pastirja od osebe, ki je svoje dostojanstvo izrabljala v podpiranje politike, naperjene proti eksistenci in sreči našega naroda.

Blejski obrtniki so se na nas obrnili z vprašanjem, zakaj niso dobili volilnih pozivnic za zavarovalnico proti neugodim v Trstu. Morebiti se jim bo to od merodajne strani pojasnilo.

Jesenice. »Sokol« priredi tudi letos svoj običajni Silvestrov večer v hotelu »Triglav« na Jesenicah. Prijatelji »Sokola« pridite v obilnem številu!

Obsodba goljufa. Ivan Mayerhofer, ki je bil uslužben kot sluga pri davčnem uradu v Ljubnem in ki je bil obtožen, da je izvršil več goljufij, da je izvalil od mnogih strank denar, dragocenosti in obklo v vrednosti 1900 K, da je neki graški gospe vzel hranilnično knjižico, naslovljeno na 700 K, je bil predvčerajšnjem obsojen na trinaest mesecev težke ječe.

Vlak ga povozil in usmrtil. Iz Črnca se poroča: Čuvaja Franca Reisingerja, ki službuje na postaji št. 130 med Črncem in Selzthalom, je te dni povozil na železnični progi osebni vlak, ki je odšel ob dveh ponoči iz Črnca. Reisinger je bil na mestu mrtev, ker mu je vlak vso glavo razdrobil.

Nesreča kolezarja. Kakor se poroča, se je zgodila te dni na železnični progi Melnik—Všetaty—Privory velika nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Oni dan popoldne okrog štiri je vozil po železniškem nasipu od Všetat k Melniku neznan kolezar. Tu je nenadoma pridrdral od Melnika osebni vlak, ki je kolezarja podrl in na mestu usmrtil. Strojevodja je vlak ustavil, nakar so truplo nesrečnega moža odpeljali v mrtvašnico.

Grozen čin nesrečne ljubezni. Te dni se je pripetil na Dunaju grozen čin nesrečnega ljubimca. Dvajsetletni ključavničarski pomočnik Just Bily se je seznanil pred enim letom s 23letno dekle Julijo Kutikovo. Pred nekaj tedni je prišlo med obema zaljublencema do prepira, po katerem je Kutikova pretregala stike z Bilym. Mladenič je težko prenašal to odvrnitev ljubezni in se je trudil, da bi obnovil razmerje; toda zastoj, dekleta ga ni maralo in mu je vedno odbilo njegove prošnje. Na dan sv. Štefana popoldne je prišel Bily za svojo ljubico v hišo, kjer je Kutikova služila pri bančnem zastopniku Spitzerju. Pritisnil je na zvonec v drugem nadstropju. — Kutikova je odprla vrata; ko pa je videla svojega bivšega ljubimca, jih je takoj zopet zaprla.

Bily je zazvonil drugič in je mlo prosil hišno, ki mu je prišla topot odpirat, naj pošlje k vratom Kutikovo. Kutikova je prišla. Bily jo je prosil, naj obnovi z njim razmerje. Ko je dekleta na vse njegove prošnje trdovratno odkimala, je Bily nenadoma potegnil iz žepa samokres in je dvakrat streljal na Kutikovo, ki je, lahko ranjena, zbežala nazaj v stanovanje. Bily je nato nameril samokres k svojemu sencu in je sprožil trikrat. Padel je nezavesten na tla. Preden pa so prihiteli domači ljudje s policijo, se je zopet zavedel, nakar se je vlekel k oknu na hodniku, ga odprl in se vrغل od tam, s tretjega nadstropja, na dvorišče, kjer ga je tudi policija, ki ga je iskala po celi hiši, slednjič našla v groznem stanju: nesrečni mladenič je priletel z glavo, trikrat prestreljeno, na tla, zlomil si je obe nogi, roki in doljno čeljust. Poškodbe so bile tako težke, da so zlomljene kosti prodrle kožo in odprle zevajoče rane. Nesrečnega so takoj odpeljali z rešilnim vozom v bolnišnico, kjer je malo časa nato izdehnil svojo izmučeno dušo.

Divji lovci ga ubili. Kakor se s Krakova poroča, so divji lovci ustrelili veletrogovca Hunickega, ki jih je lovil.

Samomor. V Zaleszyku je izvršil samomor stotnik 58. infanterijskega polka Vincenci Myslovec. Vzrok samomora je neznan.

Roparski umor. Predvčerajšnjem ponoči je umoril v Rimu neznan mož ločeno ženo nekega nemškega polkovnika, ki je večkrat nastopila v nekem pariškem gledališču. Splošno mnenje je, da se je tu izvršil roparski umor.

Aretiran vohun. V Bialistoku je tamošnja policija aretirala nekega vohuna, ki je fotografiral več trdnjav. Pri njem so našli več fotografskih plošč.

Odvetnik pobegnil vsled dolgov. Pred nekaj dnevi je pobegnil z Dunaja odvetnik doktor Grauer. Za seboj je zapustil 40.000 K raznih dolgov.

86 tatit pred sodiščem. Iz Brna se poroča, da je stalo predvčerajšnjem pred tamošnjim okrajnim sodiščem 86 žensk, ki so bile obdolžene zaradi tatvine v Mldritzovi tovarni. Sodisce jih je obsodilo od 12 do 48 ur zapor.

Iz črne kronike. Strašen čin se je izvršil v vasi Pekševu na Ruskem. Tam je živel znan tat Suhovilov. Dolgo časa je opravljal svoje nečastno delo, ne da bi ga dobili. Bil je preveč uren in pretkan pri svojih tatvinah. Slednjič pa se je ljudem vendar posrečilo, da so tatu zalotili. Kmetje so takoj napravili lov na škodljivca svojega imetja. Suhovilov je zbežal in se je na begu zatekel za nekaj časa v parno kopeli. Tam se je zaklenil in je grozil občinstvu s strel iz puške. Vaščani so se oddaljili. Ker je bil tat prepričan, da je sovražnik zbežal, je stopil iz kopelji. Toda tu je padel v past. Muziki so se skrili prav v bližini in so prijeli Suhovilova. Nastala je strašna ljudska sodba. Nesrečniku so odtrgali roke in noge, iztaknili oči, razrezali z noži celo njegovo telo in mu slednjič razbili lobanjo. Ko je prišla na mesto groznega dejanja policija, je našla samo maso kosti, krvi in mesa. Se vedno je temno v globinah brezmejne Rusije.

Lubezen do domovine. V srbsko Osrednjo banko v Sarajevu je prišla revna, slabo obtežena deklica in je hotela oddati deset kron za ranjene Srbe. Uradnik jo je začuden vprašal, kdo jo pošilja. »Imam na smrt bolno mater« — je odgovorila deklica — »prihranila si je za pogreb štirideset kron. Ko pa je slišala, kako se naši bratje bojujejo za svobodo in da je mnogo ranjenih, mi je rekla: Tu imaš petak, nesi ga, da ga dajo ranjenim, po smrti mi zadostuje tudi trideset kron.«

Gorkij Bolgarom. Čeprav leži slavni ruski pisatelj Maksim Gorkij na otoku Capri bolan, vendar je neprestano zasledoval balkanske boje dogodka, o čemur prča pismo, ki ga je pisal svojemu prijatelju dr. K. Krstevu v Sofijo. Gorkij piše: Z veliko pozornostjo zasledujem dogodke na Balkanu. Občudujem uspehe močne Bolgarske. Vedno premišlujem, če ni morda vam Bolgarom zgodovina dala velike naloge, zediniti vse Slovane. Majhen je bil David, a vendar je prišlo z njim novo življenje v Izral.

Baritonist — poslanec. V teh dneh se je zgodilo prvič, da je bil delaven gledališki pevec izvoljen za poslanca. Zgodilo se je to na Ruskem, kjer je bil poslan v četrto rusko durno Holekov, član moskovske opere, ki spada med najboljše ruske baritoniste. Holekov je pristaš frakcije oktobristov.

Skrivnostni »Jezušček«. Oskrbniki londonske bolnišnice so bili v letošnjem božičnem času radostno presenečeni. »Jezušček« jim je namreč prinesel iz nebes darove. Oskrbniki popisujejo stvar takole: Na dan pred Svetim večerom je prišel v bolniško pisarno elegantno oblečen gospod. Najprej je vprašal po finančnem stanju zavoda in po številu bolnikov, nato pa je segel v žep, izvlekel ven zavitek bankovcev v ceni 12.000 K (500 liber sterlingov), položil ga je na mizo in izginil. Ravno toliko je dobil blagajnik neke krščanske misije; družba za razširjevanje evangelija v tujih krajih je dobila 20.000 K in ravno toliko zavod za uboge. Popis neznanega dobrotnika se je tako ujemal, da je bilo očitno, da je bil to eden in isti mož. Vse iskanje, da bi našli blagega dobrotnika, je bilo zastoj. Tako se mu še zahvaliti niso mogli. Naša prepovedna Ciril-Methodova družba bi tudi rabila takega »Jezuščeka«.

Mascagni in slavec. Slavni skladatelj Mascagni je skoro dokončal opero, h kateri mu je napisal libreto d'Annunzio po Byronovi »Parizini«. Skladatelj je vsled libreta, ki ima silen dramatičen polet, ves navdušen. Le nekaj manjlega se manjka operi. V enem delu se mora namreč oglasiti pesem slavec. Ker pa Mascagni, kar je na svetu, ni slišal peti slavec in ker temu izbornemu pevcu med ptici niti na misel ne pride, da bi morda slavnemu komponistu na ljubo pel pozimi, bo moral Mascagni čakati z ono skladbo še precej dolgo časa, do poletja.

Grozilno pismo slovenskemu župniku v Clevelandu. Pretekli ponedeljek popoldne je prinesel pismo župnika v slovensko župnišče sv. Vida v Clevelandu župniku Ponikvarju pismo. Pisano je bilo v slovenskem jeziku, nekako srednje dobre pisave, brez podpisa. V njem je bilo nagromadenih groženj, surovih besed in celo pretenje s smrtjo. Pisalec ali pisalci pisma so v surovem tonu zahtevali od župnika, da mora do srede zvečer prinesiti na določeno mesto na severnem koncu E. 55. ceste, blizu jezera, zavoj, v katerem mora biti 2000 dolarjev gotovega denarja. Če se to ne zgodi, tedaj naj se pripravi župnik na svoj konec. Pismo je bilo pisano popolnoma v duhu italijanske črne roke ali mafije. Skozi in skozi so grožnje in zahtevanje ter pretenje s smrtjo. Pisatelj pisma je ali hudomušna oseba, v čemur si je pa izbral, jako slabo šalo, ali pa v resnici nad vse korumpirani bandit, ki je zrel za ječo. Rev. Ponikvar je šel v sredo okoli pete ure zvečer, ravno tedaj, ko so se tovarne zapirale proti določenemu mestu in položil na določeno mesto zavoj, v katerem je namišljena svota denarja. Za prostor ne ve nihče drugi kot župnik in mogoče one osebe, ki so pismo pisale, če se sploh drznejo tja. Župnik se je izjavil, da ne pozna nikogar, ki bi mu stregel po življenju, toda dobival je že večkrat grozilna pisma, toda ne tako resne vsebine. V zadnjem pismu se govori, da ga bodo čuvali, zasledovali vsak njegov korak, dokler ne položi denarja. Vsak poskus, izdati kaj oblastem ali sporočiti vsebino pisma tretji osebi, pomeni smrt za Rev. Ponikvarja. Rev. Ponikvar ne sumi nikogar, kdo bi bil odposiljatelj pisma. Morajo to biti pač tuje najzujne vrste, navadni banditi, ki so mogoče mislili, da pridejo zlepa do denarja. Smešno je pristavil Rev. Ponikvar: Če bi zahtevali kako manjšo svoto, mogoče 50 dolarjev, se že lahko dá, toda kje naj se vzame kar celih 2000 dolarjev! Rev. Ponikvar sam ne ve, kako je vse to prišlo na dan. On sam je molčal o zadevi, toda že tedaj, ko je nesel zavoj z namišljenim denarjem, sta bila v bližini dva policista. Angleški časopisi so to stvar potem v četrtek jutraj prinesli na dan. Naš poročevalec se je takoj podal v župnišče, kjer je izvedel za detajle. Gorje na odposiljalcu ali odposiljalcem pisma, če pridejo v roke pošti Zjed. držav, ker zvezina sodnja kaznuje enake zločine z zaporom do 30 let. Od naše strani pa mislimo, da ima Rev. Ponikvar dovolj dobrih in neustrašnih faranov, ki se bodo znali potegniti za svojega župnika v vsakem slučaju. Kar je imel Rev. Ponikvar »preveč« denarja, je dal za balkanske ranjence in odposlal denar, a dotični bandit, ki je pismo pisal, gre lahko tudi svoj denar iskat.

Ljubljana.

— Cenjenim odjemalcem »Dneva« v Ljubljani naznanjamo, da smo pomnožili število raznašalcev »Dneva« v Ljubljani in okolici. S tem hočemo odpomoči, da bodo naročniki na-

»Morebiti boste jutri potrebni, mojster Ledu.«

»Pokažite mi najprej povelje,« je rekel mož z zamolklim glasom.

Lojola je razvil papir, in mož ga je prečital v luči kamina; zakaj v sobi ni bilo niti svetiljke niti svečnika.

»Dobro!« je rekel Ledu in vrnil Lojoli njegov papir.

»Stvar je jako važna,« je rekel menih.

»Jetrnik je zelo nevarna oseba.«

Ledu je zamahnil z roko, kakor da bi hotel reči: Zame so jetniki vsi enaki.

»Treba bo postopati rahlo in polagoma,« je povzel Lojola.

Ledujev obraz je preletel strašen smehljaj.

»Jaz znam svoje delo,« je dejal.

»Torej boste pripravljeni?«

»Pripravljen sem vedno, samo da imam povelje.«

»Nekdo pride po vas. Šli boste z njim, vodil vas bo.«

»Po čem ga spoznam?«

»Poreče vam: V imenu viteza Marije Device.«

Ledu se je naklonil.

In Lojola je odšel, ozrši se še enkrat na Ledu.

V tem njegovem pogledu je bila čudna simpatija.

»Takšnih ljudi bi nam trebalo mnogo,« je mislil sam pri sebi Lojola, ko je bil zunaj. »Močan je kakor Samson, in ugibati ne zna, samo ubogati...«

(Dalle.)

LAVRA:

Ob čaju.

Moj prapor s tolpo ne vihra, moj prapor trojih barv ne nosi, moj prapor pomoči ne prosi, moj se besedam ne proda.

Te verze je napisal človek, o katerem so naši kritiki trdili, da je pisatelj. Napisali so, in skoraj so se ustrašili, kajti, kadar so prišli do konca njegove knjige, so videli, da ni samo pisatelj, temveč umetnik, silna, nevzdržna, samonikla moč, velik duh in globok genij. Ampak povedali so nam tiho in neslišno, in bali so se, da se preveč razvpije. In njih volja se je izpolnila; danes ne piše več, ne proze in ne verzov, ali vsaj ne objavlja ničesar izvirnega beletrističnega.

Spominjam se dobrega časa, ko sem dobil slučajno v roke prve letnike »Slovana«. Tedaj ga je urejeval Fran Govekar, in marsikaj mi je ugajalo v njem, saj sem samo smelo trditi, da so ti letniki najboljši; da prekašajo vso vsebino vseh treh beletrističnih mesečnikov slovenskih, vsaj v sodobnem času. Pisal je tedaj Zupančič, tih batjuška med časom, ko je brez pompa pripravljaj za tisk svojo knjigo »Čez plan«; svoje globoke novele in marsikajšno študijo je napisal zanj naš Ivan Cankar, in v zadnjih številkah tistih letnikov sem opazil neke sonetov, pozneje tudi eno noveleto, pod psevdonimom »Vladimir«.

Zanimal me je sprva zelo malo, ampak že prve številke prihodnjih letnikov so prinesle marsikaj lepega, dokler se ni podpisal s pravim imenom. Vedeli smo torej, kdo je, videli in opazili čudovito hitro spopolnjevanje tega človeka in razveselili smo se, kajti sklepali smo, da smo dobili človeka, ki nam ustvari veliko lepega, mogočnega, dela, katera bodo stala v sredi med sodobnim Cankarjem in Zupančičem.

In pokazal je, da ni samo eden tistih pisateljev, ki pišejo takole »za razvedrilo ali v zabavo,« temveč da je, človek v pravem pomenu besede, da je resničen umetnik. Kadar jemljem v roke njegove stvari, kadar odprem kakšen letnik »Ljubljanskega Zvona« in »Slovana« prejšnje dobe in prošle dekade, vsikdar mi je čudno tesno pri srcu. Vprašam sam sebe: Ali je mogoče, da je odložil svoje pisateljsko pero, jeli resnica, da se ne povrne več v naše slovestvo?

Ampak molčim, ker se bojim odgovora...

V jesenskih večerih in v zimskih nočeh, vselej, kadar buči na moji mizi samovar, me objamejo take misli. Da, tudi tukaj »grobovi tulijo...«

Kdo je tisti, ki trdi, da smo majhni, da ne moremo ustvariti nič samoniklega, nič svojega, nič trajnega? Zločinec je tak človek, zločinec, ki je zakrivil delikt na samem sebi, ki hoče pokvariti še ostale ljudi, ki ga obdajejo.

Idijot si upa napijati, da nimamo slovestva, da je naša umetnost malenkostna, da nimamo

sami ljudi, katere lahko pokažemo svetu. In epigon je tisti, ki ima v sebi toliko hudobije, ter ponavlja, kako majhen je naš narod, kako ničeva njegova borba za svobodo, kako malenkostna bude naša bodočnost, psevdoloček je bitje, ki se trudi, da nam dokaže, kam bi moral iti naša pot.

Taki ljudje strašijo dandanes naokolo, malenkostne duše v resnici, navidezno intelekti in dalekovidneži. Ko bi takšni ljudje odprli knjigo našega slovestva, bi videli kaj imamo, in ne bi se gnali več tako trmasto s svojimi idejami, ki nam le škodijo.

Le udrihajte, le mlatite, le dvigajte bič nad lastnim narodom, nad lastno kulturo, nad lastno umetnostjo. Pridejo rodovi, ki ne bodo hiral v epigonstvu, ki ne bodo žalostno umirali, hoteči se povrhu tega še usmrtiti, porodili se bodo ljudje, veliki v duhu, razumevajoči bistvo vsega. In nasmejejo se nam, slabičim, žalosten bude njihov pohod čez grobove, nečasten za nas...

Rojeni bodo iz majhnih in bodo velikani.

Ampak čemu toliko misli in besed? Koliko jih bode čitalo in uvaževalo to? Seštejem jih na prstih desnice.

Morda dva, trile, kvečjemu štirje...

Morda, pravim, in nisem gotov, koliko jih bode. Koliko poznavateljev umetnosti je med nami, koliko ljudi?

Resnično, človek dvigne desnico in gre,

domu »Dan« čim hitreje zjutraj dobili. S tem smo pa ustregli tudi onim odjemalcem, ki bi radi prejeli »Dan« na dom, a ga je vsled tega sedaj niso naročili na dom, ker so ga v tobakarni dobili prej. Sedaj smo to zapreko odpravili in smo ustregli želji »Dnevni« odjemalcev, da si sedaj lahko vsakdo naroči »Dan« na dom.

— Kaj pa to pomeni? Te dni je zborovalo »Društvo slovenskih profesorjev« Udeležilo se je zborovanja okoli 50 profesorjev — razmeroma iz Ljubljane najmanj. Društvo ima 219 članov. V poročilu o tem zborovanju čitamo v uradnem listu, da se je vršila posebna pismena anketa glede slovenskega učnega jezika na slovenskih srednjih šolah. Tu pa čitamo naravnost neverjetne številke, da je bilo namreč le 52 slovenskih profesorjev — od 182, ki so se ankete udeležili, odločno za slovenski učni jezik — dočim je bilo 31 slovenskih profesorjev odločno proti slovenskemu učnemu jeziku na naših srednjih šolah — drugi pa so pri svojih izjavah pridelali pogoje, pod katerimi so za slovenski učni jezik. To je naravnost značilno za nas in za naš profesorski stan. Le pomislimo, kakšen boj so od 70-ih let sem vodili naši poslanci za slovenske srednje šole — da celo za slovensko univerzo. Tu pa pridejo profesorji in so proti slovenskemu kot učnemu jeziku na gimnazijah. Kaj bi rekli n. pr. ko bi bili slovaški profesorji za to, da se uči v srednjih šolah po mažarsko? — Rekli bi jim, da so mažaroni — ako bi Hrvatje zahtevali, da se uči nemško, bi to bili Bachovi huzarji — ako bi macedonski Bolgari pred letom bili zato, da se v srednji šoli uči po turško — bi jim rekli izdajalci — pri nas pa je vse v redu — navajeni smo nemščine v šoli in v uradu tako — da se nam zdi, da brez nje ne moremo izhajati. In mi govorimo o samostojni slovenski kulturi ter hočemo biti celo — Jugoslavlani!!! Pred nekaj leti smo z žalostjo gledali slovensko profesorsko lenobo in impotenco, ko niso mogli spraviti skupaj par slovenskih šolskih knjig. Potem smo zopet z radostjo zasledovali, kako so šli profesorji na delo, da končno napišejo knjige, ki so bile vladni dobrodošli izgovori. Zdaj so knjige po večini končane in slovenski profesorji so morali knjige celo sami zalagati (za albanske šole je bilo seveda dovolj milijonov!) In sedaj, ko je težko delo za silo končano, se začneja zopet izpreminjati mnenja. Nemške srednje šole so in ostanejo nam za sramoto. Ne gre za to, da se učenec v njih več nemščine nauči — naš narodni ponos in razvoj naših narodnih sil zahteva slovenskih srednjih šol. Srednje šole so zato, da se v njih učenec uči tvarine — ne pa nemščine. Primerna reforma o pouku nemškega jezika popolnoma zadostuje, da si učenec prisvoji nemščino, kolikor jo potrebuje. Vsak učni predmet pa se da dobro podajati v materinskem jeziku, to je povedal Komenski že pred 300 leti — samo slovenski učenec naj še govori v tujem jeziku. Tako se godi, da naši mladi ljudje, ko pridejo iz šol, ne obvladajo nobenega jezika. Ako stojimo na tem, da naj bodo nemške srednje šole — potem ne vemo, čemu se jatkujemo o narodnih pravicah? In zakaj zahtevamo na meji slovenskih srednjih šol — če jih niti v sredini ne maramo!

— Iz gledališke pisarne. Spored akademije dne 31. decembra: Čajkovski: Arija kneza Oremina iz opere »Evgenij Onegin« — poje g. Križar. 2. Adelin avtomobil — poje gđ. Fantova. 3. Usoda narodne pesmi »Dideldudel« — poje g. Bohuslav. 4. Novotni: Meščič sviti; Priml: Tuláckay Vymetal: To naše staveni — poje gđ. Richterjeva. 5. Češka narodna pesem »Mne darovalo devetko prstnyek« — poje g. Harfner Karas. 6. Mominszko: Arija iz opere »Halka« — poje gđ. Lowczyńska. 7. Jaz in moje kolo, humorističen potopis — poje gosp. Povhe. Vse točke spremlja na klavirju gospod Niko Štrifot. — Nato Courtelinova enodejanka »Neizprosnosti stražnik«. — Predstava bo izven abonementa, za lože nepar, ob zelo znižanih cenah. Na novega leta dan popoldne »Pepeška« z godbo, izven abonementa, za lože par, zvečer opera »Traviata« s tenoristom gosp. Harfnerjem v vlogi Alfreda (nepar).

— Preložitve roka za oddajo napovedi v svrhu priredbe osebne dohodnine in plačarine ter rentnine za leto 1913. Z ozirom na v uradnem delu »Laibacher Zeitung« priobčeni razglas tukajšnjega c. kr. finančnega ravnateljstva z dne 1. decembra 1912 št. A I 4223 se naznanja, da je c. kr. finančno ministrstvo z odlokom z dne 23. decembra 1912 št. 94696 rok za oddajo napovedi v svrhu priredbe osebne dohodnine in plačarine ter rentnine za leto 1913 na dobo od 15. februarja do 15. marca preložilo.

— Iz zelene jame. Klerikalni kompromisar Ivan Mavsar, kurjač južne železnice, moščan-

ski odbornik klerikalnih posavskih kmetov, odpadnik socialnih demokratov in član nem. Schulvereina etc. etc. se trudi na vso moč, kako bi s svojim maščevanjem dosegel nadposlastniki v Zeleni jami svoj namen. Možakarja strašno ježi, da niso volilci v Zeleni jami šli za njim čez drn in strn. Ko je prosil Oražina in vse klerikalce, naj ga sprejmejo v svojo sredo, jim je obljubil celo demokratično stranko na razpolago. Ker pa socialisti v Zeleni jami tega niso storili, je od tod taka peklenska jeza. Možakar je bil seveda izvoljen, ali njegovi volilci so posavski klerikalni kmetje. In kadar ga bodo ti njegovi volilci tako poznali, kakor ga poznamo mi, v Zeleni jami, tedaj bo konec njegovega odborništva. Možakar je zelo častihlepen, misli si, ako bo izvoljen, se mu bodemo vsi že na dvajset korakov daleč odkrivali. Sedaj možakar uvideva, da je malo več kakor vsak drugi volilec. Ker je mož v cestnem odboru, oziroma odseku, je nekaj ograj, ki ga prav v oči bodejo in najbrže ga bodo tudi še bodle, ko on ne bo več odbornik. Da bi pa opozoril one v Zeleni jami, da je odbornik, hodi ob svojem prostem času inspiciirat blato in luže po Zeleni jami namesto, da bi porabil svoj prosti čas za počitek. Možakar ne zna ne čitati, ne pisati. Zato je Oražmu dobro došel, a klerikalci se ga bodo kmalu naveličali, ker jim prinaša vseh vrst čenčarije, tako je ovadil tri naprednjake, da nimajo svojih stanovančev naznanjenih, dalje da nimajo poslopja v redu itd. Sedaj je obljubil, da bo podiral ograje, stopnice, ki štrlijo na cesto — seveda bo moral on svoje najprvo podreti, potem pride na vrsto njegov ožji kolega in tovariš Lovrene Stojan, ki ima celo pet stopnic na občinski cesti. Tako se bo stvar mogla začeti najprvo pri občinskih odbornikih, potem se bo nadaljevala pri drugih, če bodo dobili zato primerno odškodnino. — Mavsar pa naj nikar ne misli, da je on tako mogočen, da bi nas deval pod klop. Mi dobro vemo, da boljše stranke njemu ni bilo treba iskati, da bi bila v lastnostih tako njemu enaka, kakor je klerikalna, to je on že dolgo časa želel, kar je sedaj dosegel, seveda čakati je moral priložnosti. Poskusil je že pri vseh strankah — in če bi mu kaj neslo, prodal bi svojo maščevalno dušo tudi hudiču, samo da bi mogel škodovati svojemu bližnjemu sosedu. Za seboj nima skoraj nobenega poštenega človeka, le samo nekaj zahrbtnih, ki so pa skoraj njemu enaki v lastnostih. Kdor je njegov sosed, ga dobro pozna.

— Iz Most. Hud poper je dobil Oražem, ko je upravno sodišče razsodilo v zadevi Hamberger, da ne sme njegove ograje podreti. Stvar je namreč takale: Ko je kupil g. Hamberger hišo ob Zaloški cesti na Selu, in jo je dobil prav po ceni, se Oražmu to seveda ni dopadlo. Hamberger je dobil ukaz od Oražma, da mora takoj v 14 dneh podreti ograjo in se umakniti za cela dva metra od ceste na škodo kupovalca. Gosp. Hamberger se je pritožil na deželni odbor, tudi deželni odbor je razsodil, da se mora ograja podreti, in tako je prišla stvar pred upravno sodišče. To je razveljavilo obe razsodbi. Ako hoče Oražem, da bo g. Hamberger podrl ograjo, mora isto občina plačati in tudi ves svet ki ga za ceno odstopi. To je za vas hud poper, kaj ne da, in še stroške mu morate povrniti, ne Vi, ampak na račun občinske blaginje. Uboji občinarji, koliko je nepotrebnih izdatkov. Hamberger je naprednjak in zato ga je mislil Oražem oškodovati — dočim pri prvem poslastniku ni niti najmanj zahteval. Delajte v blagor občine, delajte to, kar ste pri volitvah obljubljali. Šola bode spomladi pokrita menda iz ribniški streho. Vodovod smo imeli pred nekaj dnevi v Vodmatu, ko smo gazili do kolena po vodi in blatu. Poslastniki v Zeleni jami so morali sami cesto posipavati, če so hoteli, da niso otroci, ki hodijo v šolo, ostali v blatu. Imamo nekaj občinskih mož, ali za delo niso sposobni, čakajo in dremajo doma za pečo najbrže se sramujejo svojih volilcev. Možakarji izpolnite svoje obljube — čas prihaja. Mi vemo dobro, da imate prihranjen izgovor, da so tega naprednjaki krivi, da se ni ničesar naredilo, vemo pa tudi, da so bile Vaše obljube veliko pretirane. Občina Moste ima vendar lepe dohodke, izdatkov pa skoro nikalih, ne za šole, ne za vodovod, ne za kanalizacijo, ne za ceste. Saj je že Oražem pred volitvami prihranil 22.000 K denarja — saj on je vendar dober gospodar (za sebe). Gospodje, nikar ne dremajte začnite! Ne podirajte ograj, ampak delajte v korist in blagor občine, mi vas bodemo pri tem delu podpirali — nikakor pa ne, ako boste gospodarili nespametno. Kmalu bo preteklo že eno leto. Kaj ste storili? Prav ničesar, par ovadb, to je vse, pa mirna Bosna.

— »Kinematograf Ideal«. Spored za tork 31. decembra, sredo 1. in četrtek 2. januarja 1913: 1. Ladijski most. (Zanimivo.) 2. Sedem hčera gospoda profesorja. (Učinkovita veseligr.) 3. Žurnal Pathe. (Kinematografska poročila. Najnovejši dogodilaji, šport, moda itd. 4. Življenje podlasice. (Znanstveno. Kolorirano.) 5. Pred nevarnostjo. (Drama.) 6. Moriceva baroka. (Komična učinkovitost.) 7. Četa Schiavoni. (Kolorirana varietetna slika.) — Samo zvečer. 8. Gospod vojvoda. (Učinkovita francoska veseloigr v 2 delih.) — Samo zvečer. Slavno občinstvo se opozarja, da se danes zanjkrat predstavlja vojni film.

— Telovadno društvo »Sokol« v Šiški ima danes svoj Silvestrov večer v salonu pri Kantertu v Spodnji Šiški. Spored je obilen. Pridite, prijatelji Sokolstva, v obilnem številu. Na zdar!

— Podporno društvo uslužbencev električne ceste železnice v Ljubljani priredi danes zvečer po 8. uri Silvestrov večer v gostilni J. Jeleniča pri Majarončnu. Stara pot št. 1. Vstopnina 40 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Hotelski uslužbenec priredi danes na Silvestrov večer, v restavraciji Šteker, Južni kolodvor, zabavni večer. Vljudno vabimo vse prijatelje za obilen obisk. Godba na meh. Vstopnina prosta.

Pikantno-amuzantno — pa resnično.

(Neka gospa v Ljubljani, pripadajoča najboljšim krogom nemške gospode, je pred kratkim dobila z Dunaja pismo, ki ga prinašamo tu v dobesednem prevodu.)

Preljuba sestra v Kristu! Gotovo ste že iz časnikov (liberalnih) poizvedeli o aferi Neumayer, županu našega glavnega mesta. Kam smo prišli? In kam plovemo? Najintimnejše razmere privatnega značaja naših prvih katoliških stebrov se vlečejo na dan. Liberalizem, socializem in prostomavtarstvo so začeli s podvojeno silo naskakovati naše ljudi, svete ustanove, zavode in navade. Zdaj so se spravili na moža plemenitega značaja in iskrene bogaboječnosti, da ga uničijo. In tega blagega našega voditelja ni nič drugega spravilo v neprijeten položaj, kakor njegova ljubezen do bližnjega, posebno pa ljubezen do svojih krščanskih sester. Priprost in nedolžen v duhu, je občeval z nekaterimi vnetimi krščanskimi sestrami v stanju v kakršnem nas je ljubi Bog, naš Stvarnik, na svet poslal. Vrgel je raz sebe vsa znamenja njegove posvetne velikosti in moči, ter se je prijetno v polni nedolžnosti posvetoval s svojimi sestricami v duhu, o vzvišenih rečeh naše svete vere. Njegovo goreče srce do bližnjega je plavalo radosti in zadoščenja pri takih prilikah, vsaj je vedel, da s tem služi naši sveti stvari. Pa peklenski nikdar miruje, če je treba škodovati sveti veri. Nova veda, nove iznajdbe, sad hudičeve prekanjenosti, je kriva temu položaju — ona, ta moderna veda, daje našim sovražnikom orožje v roke, s katerim nas hočejo uničiti. In zakaj liberalni in socialistični listi kriče: dajte nam več in boljše šol, plačajte učitelje tako, da bodo mogli udobno živeti in se sami še bolj izobraževati? Zakaj tako upijejo? Zato, da bi se več orožja znanstvene vrste proti nam kovali. In vidi se, kako modro in premišljeno naše krogi ravna, da šola in učiteljstvo ne vzrastejo do nebes. Človeške in bogoljubne shode, katere je Neumayer prejel, so njegovi peklenski sovražniki privlekli v javnost s tem, ker so z Röntgenovimi žarki in malimi avtomatičnimi fotografskimi aparati manevrirali. Ali more biti večje zavrnjenosti in peklenske zvitosti, kot te nakane! Kakor veste, dražestna gospa, Röntgenovi žarki prederejo skozi stene in zagrinjala, avtomatični fotografski aparati pa so tako mali, kakor navaden gumb. Lahko se postavi v sobi, brez da bi ga kdo opazil. Naj vam glede tega povem le to dogodbico, katere se je nedavno tu zgodila: Lepa, mlada in v krščanskih višjih dunajskih krogih mnogo čislana kneginja — inska, je v svojem buduarju neki večer sprejela prelata — oux. To se je zgodilo, ker se cel večer ni dober počutila. Ko se je nekoliko časa z vlečastim pogovorjajala, ji je postalo slabše in ker je hotela vleči se na posteljo, se je začela razpravljati. Razume se, da ji je navzoči gospod kot kavalir pri tem pomagal. Ravno, ko ji je gospod slal ponočno srajco, počil nekaj na toaletni mizici, stoječi pri postelji. Oba sta se — ni čuda — zelo prestrašila ter sta začela iskati vzrok tega poka. In glej! Okraski na škatljici z bonboni, katere je stala na mizi, so bili razdrti. Ti ornamenti so bili vtisnjeni v debel papir, iz katere je bila škatljica narejena, v teh ornamentih pa je bil skrit avtomatični fotografski aparat nič večji kakor ena krona. Preiskovala sta dalje in našla sta, da je dno škatljice votlo. V tej votlini pa je bil mali diktograf pritrjen, kateri je njih govor zaznamoval. Le-to bonboniero je kneginja dobila od grofice T... au — in sicer po pošti. Zvedela pa je pozneje, da je le neka druga oseba zlorabila ime grofice. Ker sta prelata in kneginja vdana in iskrena pristaša cerkve in sta v svrhu povišanja njene časti imela večkrat shode, se ne more družega misliti, da so liberalci ali socialisti, kot zakleti sovražniki naše svete stvari, to naredili. Preljuba sestra, ali si morete misliti večje zadrege, ako bi se pogovor med temi dvema plemenitimi osebami svetu prijavil?! Osobito, ker je tudi prelata vsled velike vročine v buduarju odložil vnanja znamenja svoje časti in je bil v nedolžnem stanju, v kakršnem se je porodil. Le milost božja in pomoč svetnikov jih je rešila velike nesreče in

zato naj bo hvaljen J. K. Dražestna gospa! Spominjam se vas prav velikokrat in želim, da bi se mogel kmalo zopet čuditi vaši lepoti in... Varujte se liberalcev, socialistov in prostomavtarjev, kateri so tudi v vaši leji Ljubljani začeli tako hudo proti naši stranki razsajati. Posvarite vse sestre in brate v K., da naj nikdar ne pozabijo, da imajo stene ušesa in zdaj tudi oči in jezik. Blagoslovjam vas, dražestna, vi mi pa pišite kmalu. Vaši krščanski ljubezni vam vdan pater — in

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

GOSPOSKA ZBORNICA. DR. BAERENREITHER PROTI BERTHOLDU POLITIKI.

Dunaj, 30. decembra. Gosposka zbornica je danes rešila proračunski provizorij in sprejela še par drugih manjših predlog, o katerih je že razpravljala poslanska zbornica. Pri debati o proračunskem provizoriju je govorilo več govornikov. Interesanten je bil govor dr. Baerenreitherja, ki je razpravljaval o mednarodni situaciji in najostreje kritiziral zunanjo politiko grofa Bertholda. Povdarjal je, da mora kot dober poznavalec jugoslovanskih razmer javno in odkrito priznati, da je protijugoslovanska politika zunanjega ministra že v temelju napačna, vsled česar nikdar ne bo dosegla kakih trajnih uspehov. Avstrijska jugoslovanska politika mora kreniti čisto druga pota, ako si hoče pridobiti simpatije jugoslovancev. Specijalno kar se tiče Albanije, je dr. Baerenreither svaril Avstrijo, naj si ne napravlja po nepotrebnem nove sovražnike med balkanskimi slovanskimi narodi. Jako ostro je Baerenreither posebno napadel diskovni urad zunanjega ministra. Baerenreitherjev govor je napravil na zbornico velikanski utis. Različni govorniki so mu radi njegovega objektivnega govora čestitali.

MIROVNA KONFERENCA V LONDONU.

London, 30. decembra. Današnja seja mirovne konference se je pričela ob 5. uri popoldne. In bila odgojena do srede popoldne. Seji je predsedoval bolgarski delegat dr. Danev. Turki so zjavili, da nove instrukcije, katere so dobili iz Carigrada, niso popolne in morajo radi tega čakati na nove podatke in pojasnila. Sicer pa so Turki izjavili, da so pripravljeni o nekaterih točkah precej razpravljati, a delegati balkanske zveze niso hoteli v to privoliti.

GRŠKO-TURŠKA VOJNA. HUDI BOJI PRI BIZANIJU.

Atene, 30. decembra. Turki so pričeli večeraj z vso silo obstreljevati grške pozicije pri Bizaniju in so prešli v ofenzivo. Posebno na svojem desnem krilu so zbrali velike sile in napadli Grke z vso vehemenco. Bitka se je vršila na obeh straneh z veliko hrabrostjo. Grki niso samo Turke vrgli nazaj, ampak so prešli tudi v ponovno ofenzivo. Artilerijski dvoboj je trajal do pozne noči, ko so se Turki z velikim izgubami umaknili.

SRBSKO - ITALIJANSKI KONFLIKT.

Rim, 30. decembra. »Agenzia Stefani« poroča iz Drača: Poveljnik srbske posadke je pred par dnevi po posredovanju nekega srbskega oficirja, vprašal kapitana italijanske ladje »Caprera«, čemu hoče ostati ladja še nadalje v luki. Kapitan je odgovoril, da je italijanska ladja v službi italijanskemu konzulatu in sporočil srbskemu oficirju, naj se Srbi obrnejo za nadaljno informacijo na italijanski konzulat. Srbi tega niso storili. Včeraj zjutraj je italijanski kapitan s par oficirji hotel stopiti na suho, a Srbi so mu to zabranili in zahtevali, da se ima takoj vrniti na ladjo. Konzul ni dobil nobenega obvestila o tem dogodku, Ker pa je moral na vsak način priti v dotiko z italijanskim konzulom, je poslal popoldne h konzulu nekega oficirja, ki je informiral konzula o vseh dogodkih. »Agenzia Stefani« koncem svojega poročila izjavlja, da morajo Srbi priti do prečiščenja, da je bilo njih postopanje nepravilno in proti mednarodnemu pravu. Italijanski konzul je baje že protestiral pri srbskem poveljniku proti takemu postopanju in mu izročil posebno protestno noto. (Cela »storija« smrdi precej po Prochazkijadi. Op. uredn.)

PRED DRINOPOLJEM. TURŠKI BEGUNCI.

Sofija, 30. decembra. »Mir« poroča, da prihaja dan zadnem iz Drinopolja več turških beguncev. Pred osmimi dnevi je 30 turških voljakov pobegnilo v bolgarski tabor. Begunci poročajo, da je položaj drinopoljske posadke naravnost neznošen.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Poslovno poročilo

I. ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje.

Stražniki zavoda so leta 1912 imeli priliko v nastopnih slučajih službeno poslovati:

Odprto dobili ter zaprli ali posredovali, da so se zaprla:		
hišnih vrat	2246	
dvoriščnih ali vrtnih vrat	1655	
oken	282	
rulet	395	
trgovin in trgovskih prostorov	35	
izložbenih oken	48	
pisaren	60	
skladišč	180	
fovarn	32	
delavnic	180	
sob	106	
kuhinj in shramb	160	
kleti	180	
hlevov	200	
ključev, v vratih	360	
prostih konj privezalo, oziroma iz nevarnih položajev rešilo	97	
gorečih luči ugasnilo	250	
popolnoma odprtih vodovodov zaprlo	89	
požare pogasilo	4	
sumljivih oseb prepodilo	135	
tatov zasacilo oziroma tatvin preprečilo	123	
pomoči pri nezgodah	3	
tedaj skupaj	6820	
proti 5548 slučajev leta 1911.		
Dalje:		
denarja, draguljev, koles, obleke, perila, konjskih oprav in drugega raznovrstnega blaga našlo ter izgubiteljem izročilo ali oddalo oblast-nijam.		

V Ljubljani, dne 31. decembra 1912.

njo preko čela, preko trudnega, preko mračnega, preko neveselga...

Koliko? Tam zunaj divjajo jesenske vihre, in mi smo popotniki, hiteči čez pustro polje; čez poljano brez zvezd, brez ciljev, brez luči. Usoda se je zaklela, da nam ne daruje ničesar več, da nam vzame še to, kar imamo. In mi počivamo in gledamo...

Zakaj ne bi rešili svojih najboljših ljudi, čemu jih pehamo sami v temo in brezdani? Kaj je res, da mora biti slovenski literat reva, od vseh zapuščen, od vseh obsovačen; obsovačen do dna mrzlih in mrtvih src?

Toda, škoda je vsake besede, slehernega vprašanja. Če si hočemo skopati grob, povem, da je za to še prezgodaj, če hočemo življenja, je zadnji trenutek skoraj ubeglega časa sedaj. In pokličimo nazaj ljudi, katerim je na čelu že smrtni pot, privoščimo jim prisrčno besedo in prijazen pogled, podajmo jim bratsko roko, bodimo samozavestni.

Kajti resnica je, da imamo bore malo energije, da je naša moč velika, a naša volja polnubita, polnubita...

Novo došla
damska tamburaška kapela „GORA“
koncertuje od danes naprej vsaki dan

v kavarni „Central“

od 9 ure naprej. — Vstopnina prosta.

Kavarna je celo noč odprta.

Za mnogobrojni obisk vljudno prosi

Štefan Miholič.

Ves svet gleda z občudovanjem na Balkan. Vse se zanima za razmere na Balkanu. „Slovenski Ilustrovani Tednik“ bo priobčeval prihodnje leto izvirni roman z Balkana

in ljubezen“ je velezanimiv, krasen roman,

kaki lepi in zanimivi povesti z bližnjega juga. — Med temno in viharo scenerijo romana „Za svobodo in ljubezen“ se vije kot rudeča nit nežna ljubezen mladih sre, ki se po mnogih genljivostih in pretresljivih dogodbah približajo do zaželjene zmagi. — Kdor hoče leta 1913 čitati velezanimiv roman o naših junaških bratih in sestrh na Balkanu, naj se naroči na „Slovenski Ilustrovani Tednik“, ki začne takoj po novem letu priobčevati ta roman. — „Slovenski Ilustrovani Tednik“ več krajsih povesti, humoresk in novel; ker si je pridobil kot sodružnike naše najboljše, tako starejše in tudi mlajše pisatelje, bo „Slov. Ilustrovani Tednik“ prihodnje leto najbolj zanimiv slovenski list, ter bode nudil vsakomur obilo zabave in razvedrila. — Priobčeval bo slej kot prej

„Za svobodo in ljubezen“.

ki ga je spisal odlični slovenski pisatelj, ki je prepotoval ves Balkan in ki so mu razmere tam dobro znane. V romanu „Za svobodo in ljubezen“ so z večjo roko opisane krute razmere, ki so vladale na Balkanu pod turškim jarmom. Divji zatiranci slovanskega življa na eni, junaški vstaši (komite) na drugi strani, velika napetost dejanja — vse to bo gotovo ustreglo mnogostranskim željam občinstva, po

in poročila zanimivih dogodkov doma in na tujem o znamenitih osebah, krajih itd. itd. — Naročite si torej „SLOVENSKI ILUSTROVANI TEDNIK“ in razširjajte ga!

V tem romanu so verodostojno in pretresljivo opisane z idealne in realne strani razmere na Balkanu.

„Za svobodo

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročilna, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DA N“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . . . K 18.— Četrta leta . . . K 4-50
Pol leta . . . K 9.— En mesec . . . K 1-50

V upravnistvu prejemam na mesec K 1-20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . . . K 20.— Četrta leta . . . K 5-—
Pol leta . . . K 10.— En mesec . . . K 1-79

Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziroma na naročilo. Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravištvo „DNEVA“.

! Pozor trgovci !

Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno.

Največjo izbiro razglednic

za praznike

od 2 vinarja naprej priporoča

Marija Tičar

Ljubljana, Sv. Petra c.

nasproti „Zlate kaplje“.

Brzojavka.

V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte

se dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina samo iz najboljših kleti in sicer: brionska, porenška iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po 72 v liter za družine na dom postavljeno itd.

Vabila

Letake

Plakate

Poročne karte

Mrliske liste

Račune

Letne zaključke

Hranilniške knjižice

Cenike

Razglednice

Koledarje

i. t. d.

priporoča

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani, r. z. z o. z.

Ozirajte se na tvrdke, ki oglašajo v „Dnevu“.

Velika božična okassion prodaja

damskih paletov, raglanov, kostumov in bluz v vseh najmodernejših barvah in fazonah. — Nadalje ogromna zaloga raglanov, oblek in klobukov za gospode in dečke.

Cene priznane nizke!

Postrežba solidna!

„Angleško skladišče oblek“

O Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1911: 614.5 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog nad 42,000.000 K. Rezervni zaklad nad 1,300.000 K.

Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov. Obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka. — Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo.

Poslovanje nadzoruje c. kr. deželna vlada.

Izključena je vsaka špekulacija in izguba vložnega denarja.

Posoja na zemljišča in poslopja proti 5% obrestim in najmanj 1/2% amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica K 8,000.000.

Reservni fond K 800.000.

(Podružnice: Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica in Celje.)

naznanja svojim vlagateljem, da bo zvišala od 1. januarja 1913 obrestno mero od starih in novih vlog na knjižice na

letnih 4 3/4 %

Rentni davek od vlog na knjižice plača banka sama. — Sprejema vloge na tekoči račun proti 30 dnevni odpovedi po 5% in proti 60 dnevni odpovedi po 5 1/2%.

Preskrbuje nakup in prodajo vseh vrst vrednostnih papirjev, deviz, valut; zavaruje srečke proti kurzni izgubi pri žrebanjih; izvršuje vse bančne transakcije točno in kulantno.